

„Nincsenek fontos tudásaim, fontos sejtéseim vannak”

Nagygéci Kovács József interjúja a Pannon Tükör-díjas Regős Mátyással

Regős Mátyás Budapesten született 1994-ben, jelenleg is itt él. A Fasori Evangélikus Gimnáziumban érettségizett 2013-ban, majd a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen szerzett diplomát magyar-hittan szakon, jelenleg doktori disszertációját írja Bereményi Géza életművéből. 2019-ben jelent meg első, verses kötete *Patyik Fedon élete* címmel, ezt követte egy kisregény 2020-ban (*Tiki*), mindkettő az Előretolt Helyőrség kiadásában. Legutóbbi kötete a tavaly megjelent *Lóri és a kihalt állatok* című gyerekkönyv (Móra Könyvkiadó). Debütálását számos díjjal ismerte el a szakma. Lapunkban költő-írói indulása első pillanataitól kezdve publikál, írásaival, programjainkon való szereplésével, beleértve a Pannon Trükk futball-csapatban való közreműködést és a Pannon Tükör Online-on végzett szerkesztői munkáját régóta közösségünk tagja. A Pannon Tükör-díjjal kifejezett elismerésünk annak az immár nem csak ígéretes, hanem az azt be is váltó költő-írói teljesítménynek szól, melynek működését publikációs közelségből kísérhetjük. *Nagygéci Kovács József interjúja.*

Próbáról érkeztl, ez nem túl gyakori helyzet egy irodalmi interjúnál. Nem is verseket próbáltál, persze, hanem..

Hanem dalokat. Van egy zenés projekt, amiben benne vagyok. Vértesi Feri régi barátommal, a Mordai gitárosával énekeljük a szövegeimet. Egy gitár, két ének. Nagyjából elkészült az első műsor, Fedon-dalok lett a címe. Nincs vele nagyobb célom, úgy érteve, hogy ha például többet nem jelenhetne meg irodalmi szövegem, azt nagyon nem szeretném, de ha ez a zenés dolog addig alakulna, hogy csak maximum a barátoknak játszanánk, az nem zavarna. Mindenestere szívesen csinálom, különösen a dalszövegírást.

Az miben más, mint verset írni?

Másképpen vagyok benne jelen. Bátrabban vagyok blőd vagy patetikusan, lazább vagyok. Lehet, hogy ez jót is tesz nekem, érzem a súlyát, de nem úgy mint a versírásét. És így élvezem.

Irodalmi igényű dalaink pedig vannak, a mindkettőnk által nagyon szeretett Bereményi-szövegekre, vagy a Lovasi-dalokra gondolok,

persze utóbbi mindig elutasítja ezt a felvetést.

Ezt most, szokásom szerint futballmetaforával tudom kifejezni: a dal nekem jutalomjáték.

És hogy írsz, Bereményi-módra dallamra szöveget, vagy Csengey Dénes-módra, előbb van a szöveg s aztán a dallam?

Viszonylag készen viszem a dalt a próbákra, azt mutatom meg ott. Prüntyögök, dúdolgatok és ha az, ami megszületik dalformájú lesz, akkor jönnek a versszakok, majd megmutatom Ferinek és onnantól ő csinál belőle kész dalt. Bár az ősdallam szerzője én vagyok, ugyanakkor nem vagyok zenész. Tágabb családomban sok a komolyzenész, de én nem tudatosan, inkább csak ráérezve énekelgetek.

Ezt csináltad már kisgyerekként is?

Szerintem igen. Van egy ilyen énem, éneklés-, beszéd- és rappeléskényszerem volt és van. Látom, hallok a hatéves kislányomon, hogy én milyen lehettem hatévesen: népdalok dallamára egyéb szövegek, népdalok szövegére egyéb dallamok, ez a játék nálam is megvolt.

Ebből következik az írás mint alkotás?

A Patyik Fedon-kötet kapcsán szoktam mondani, hogy az azzal kezdődött, hogy kiskoromtól kezdve folyton történeteket meséltem.

Nem ijedtek meg a szüleid?

Nem, én negyedik gyerek vagyok, rutinosak voltak már. Amúgy épp mostanában szokott apa erről beszélni, az irodalmi dolgaim kapcsán, hogy kicsinek olyan voltam, hogy sokszor „félrebeszéltem”, úgy értve, mintha valamilyen „diszes” lettem volna (nem vagyok az), másképp használtam a nyelvet, a szavakat. Szerinte ez hozzásegített ahhoz a kötetlenebb viszonyhoz a nyelvvel, ami felbátorít egy embert arra, hogy költészetet műveljen. Aztán 10-11 éves koromban írtam meg az első verseimet, a világfájdalom elég központi témája volt, József Attila-parafrázisok, ilyesmi. Kiemelt témák: futball és melankolikus létértelmezés.

És neked volt olyan mentorod, pedagógusod, mint amilyen te voltál, vagy a nálunk elsőközlő Agóts Mátyásnak?

Én később kezdtem publikálni. A Fasori Evangélikus Gimnáziumba jártam, az érettségi évében lett egy új magyartanárom, Érfalvy Lívía tanárnő, aki azóta kollégám és főnököm mert mostanában tanítok a volt iskolában. Eléggé elveszett fiú voltam, nem is gondolkodtam a továbbiakon, ha időként megkérdezték, azt mondtam, hogy a színműre megyek. És jött ez a tanárnő, elképesztő jóindulattal viszonyult hozzám, például amikor kijelentettem, hogy én nem dolgozok ki tételket, azt mondta, hogy rendben, akkor csináljak más feladatot. A hiúságomra alapozott, ez volt a pedagógiai módszere. Ajánlotta *A Mester és Margaritát*, a *Száz év magányt* és hogy ezekről tartsak kiselőadást. Én elolvastam, tartottam és nagyon élveztem. Megfogott. Aztán egyszer ez a tanárnő dohányozni látott az iskola közelében - ami nagyon nem szép dolog, se a dohányzás, se az iskola közelében - és azt mondta, hogy ő túllendülne ezen a dologon, ha cserébe megmutatnám a verseimet. Megdöbbsentem, mert nem nagyon tudta senki, szerintem csak megérzés volt ez a részéről. Elküldtem neki néhány versemet.

Szakasztott, mint a Tiki című regényedben.

Igen, annyiban hasonlít a Tiki-hez a helyzet, hogy ez egyszerre volt büntetés és alig vártam a kitarulkozás pillanatát. Akkor alaposan reagált a szövegre, mondta, hogy szerintem folytatnom kéne és hogy menjek magyar szakra. És az volt az érdekes, hogy nem is kérdeztem többet, nem is kívántam többet, de elmentem magyar fakultációra, emeltem érettségiztem magyarból és elmentem magyar szakra a Pázmányra. Még azt mondta a tanárnő, hogy az egyetlen Vörös István és Lackfi János csinálnak kreatívírás szemináriumot, oda mindenképp jelentkeztek. Megtettem, és azóta is emlegetem, Vörös István szemináriuma egy féléven át tartó folyamatos flow-élmény volt.

Ráadásul nekem volt egy elképzelésem, hogy a barátaimból is író-t költőt csinálók, hogy a társaságom ilyen társaság is legyen, de ez nagyon nem jött össze, viszont az egyetlen ezt megkaptam. És persze a kicsit szabadabb oktatási rend is felszabadítóan hatott rám.

A barátaidat nem sikerül íróvá tenni, de aztán találtál irodalmi barátokat később, az íróakadémián.

Igen, az a következő lépcsőfok. Egyre komolyabban vettem az irodalmat, Vörös István révén eljutottam például hozzátok, a Pannon Tükörhöz az első publikációmmal, (2016 októberében jelent meg az *Altatóra várva* és az *Időhiány* című vers - NKJ) és közben sokat alakult a szöveghez való viszonyom. Tudatosabb lettem, kicsit meghaladtam a romantikus költőeszményt, az ihletett pillanatot, a múzsát, az ilyesmiket. Persze ez így nem igaz, de az igen, hogy egy szerintem egészséges szintre jutottam. Céltudatosan akartam az irodalmat, de volt bennem egy erős visszahúzóda is, és ahogy bekerültem az íróakadémiára az egy szinte robbanásszerű változás volt, sőt, fejlődésnek is gondolom. Ennek több oka volt, egyrészt a mentor figurák. Elsőként Sántha Attila, akivel elsősorban elméleti beszélgetéseket folytattunk a költészetéről.

Pályakezdőknek ez fontos.

Igen, és megalapozta a folytatást. Aztán Horváth László Imrével, aki szerkesztőm, első számú olvasóm, bírálóm lett. Vele is sok elmélet volt, de a gyakorlat is működött, és működik a mai napig, épp most is van nála egy szövegem, amin dolgozik. A másik a korosztályi kapc-

solódás, elsősorban Bék Timurral, Polgár Kristóffal, Buday Bálinttal, akikkel erős a kapcsolódásom a mai napig.

Említetted a publikációs belső kényszert, és hogy alig vártad, hogy megmutathasd a műveidet, de közben rejtőzködtél is volna. Ez most is így van még?
Igen.

De most már azért reflektáltabb?

Igen, mindenképpen. Gyerekkorból megvan az az érzésem, hogy van egy nagyon jó történetem, de várom, hogy kibuktassák belőlem. A feltárulkozás gesztusa, aktuusa egyszerre nagyon vonz és tartom modortalannak. Több esetben használtam már a képet versekben, hogy milyen kiskamaszként egy sportöltözőben lenni, a feltárulkozásnak ez a megszégyenítő jellege megvan a művészetben is. A meztelenség, ahogy arról a klasszikus Cseh-Bereményi dalban, a *Meztelen emberben* hallunk. Ezt a közös éneklésben is érzem, főleg, hogy most lesznek előadások. Rettegek és vágyom is rá. Nem tudom, hogy ezt fel kell-e jobban fejteni.

Azért a főhőseid is reflektálnak, Patyik Fedon, első köteted címadó szereplője egy imaginárius alak, egyfajta hangja a versbeszélőnek, a már említett Tiki-ben a főhősről nehezen jutunk információkhoz. Én ezekben fel tudom fedezni a szerzői hozzáállást.

Szerintem jól látod, sőt, érezni vélem, milyen igazsága van annak a Pál apostol mondta mondatnak, hogy most még tükör által, homályosan látunk. Azt hiszem, hogy amit írok, abban valahogy ódzkodom is attól, hogy ezzel ellentétesen működjek. Igen, kell valamilyen homály, félárnyék, a sejtetés, a nem-tudni-mindent. Ezek fontosak nekem a megszólalásban.

A legutóbbi két versed, amelyek nálunk jelentek meg, anyaverek, az egyik, a *Tükörben alvajárók* különösen is az és ott van benne végig valami idegenség. A versbeszélő az anyagát látja és le is írja a találkozást, ami mégsem, vagy csak nagyon töredékesen történik meg, mert a gyerek idegenként figyel, ír le. Van benne homály, sejtetés, mondanám, hogy nem teljes a közlés, miközben a vers maga teljes közlés.

Az új kötetnek, ami valamikor majd megjelenik, az anyakapcsolat központi témája lesz. Azt hiszem, hogy ezekben a versekben legfeljebb csak részben analizálom ezt a kapcsolatot. Az érzéseket elsősorban nem elemezni, hanem bemutatni akarom. Ennek viszont a sejtetés, a lebegés fontos része, mert, - és most itt a referencialitás kérdését figyelmen kívül hagyom -, a való életben is csak sejtés csupán egy kapcsolat öröme és a problémái is. Nincsenek fontos tudásaim, fontos sejtéseim vannak. Ez egy nagyon lápos vidék.

Az, de épp azért megy oda, küldjük oda a költőt! Mi a bánatnak a költő, kérdezi Esterházy Péter és Heideggerrel válaszol: „Költőnek lenni ínséges időben azt jelenti: éneklően az elmenekült istenekre figyelmeznünk.” A szövegre, különösen a versre igaz, ami lózung, de mégsem, hogy – és itt visszautalok a gyerekkori furcsának tartott nyelvhasználatodra, odamerész-kedsz a lápra, lemész a bányába, és olyan dolgokat hozol elő, amiről te sem tudod, hogy kerested.

Ezzel egyet tudok érteni. A vers okosabb, többet tud annál, mint aki írta. Amikor ez az én esetemben megtörténik, akkor nagyon örülök.

És mi a helyzet a prózával? Nem minőségi különbséget akarok találni, de mégis más mezőny, más versenyszám, sok minden más benne.

Egyelőre nem érzem, hogy a versírás képessége elhagyna vagy távolodóban lenne. A versírást viszonylag romantikusan gondolom el, a képességet nagy részben adományként, legalábbis van olyan része, ami nem csak rajtam áll, erről beszéltünk is az előbb. A prózáírásnak már nem biztos, hogy van ilyen aspektusa, vagy nem úgy van. És mivel hosszú távra rendezkedtem be az irodalmi pályán, szeretek haladni, írni, így a számomra kiszámíthatóbbnak tűnő műnemet is művelem. Ez a személyes vonatkozás. A prózáírást el tudom tervezni, hogy mikor és mennyit, és nagyságrendileg tartani is tudom. Nyilván itt is ezerféle dolog jöhet közbe, lehet 10 évig vagy 1 évig írni egy regényt, lehet átírni öt sort vagy nem, mindenesetre ezt tervezhetőben tudom csinálni. Leülök reggel és írok. Szigorú vagyok ilyenkor magammal, sanyargatni is tudom magam, sarokba szorítani, amikor ez az időszak van. De ezt a versíró énemmel nem tudom megtenni, vagy ha megteszem, csupa csinált szövegynivaló szövegszörny jön ki

a kezeim közül. Az utóbbi 4-5 évben jól működik ez a hullámzás líra és próza közt, és azt érzem, hogy nem kell a költőt bennem szétégetni, mert verset csak lángolásban, teljes égésben lehet írni, a prózához is kel-
tázás, de ahhoz elsősorban le kell ülni.

**A próza a húsleves, a vers a rántott hús? Előbbi lassan fő, sok össze-
tevével, a másik meg hirtelen sül,
esszenciálisan?**

Másként fogalmazva: a próza a húsleves, a vers a csontvelő a velőscsontban.

**Mi a helyzet akkor, amikor valami
elkészül, ki a kóstoló?**

Család, barátok nem annyira, inkább a már említett irodalmi barátaim, és persze vannak a folyóiratok.

**Ha már szóba hoztad, kérdezem,
hogyan az irodalmi tevékenységed-
nek mennyire lett része a folyóira-
tokkal való kapcsolat?**

Elsősorban embereken keresztül kapcsolódom. Így küldtem, küldök például nektek szöveget, vagy küldök Jeney Gyula főszerkesztő miatt az Esőnek, de eközben az is fontos

nekem, hogy kik közölnek még ott. Hogy egy példával szolgáljak, ahol egy Szálinger Balázs megjelenik, ott én is nagyon büszkén vagyok jelen. Persze fontos, hogy ha valaki kér szöveget, hogyan kéri, hogyan foglalkozik az irodalommal, hogyan gondolkodik róla. Épp ezért volt nagy öröm a Pannon Tükör-díj, mert egy jó társaság tartott méltónak rá, akik jó lapot csinálnak. Ráadásul azt is jelenti, hogy nemcsak közölnek, de figyelemmel kísérnek, olvasnak máshol is, gondolnak rám.

**Amikor elkezdted írni, említetted,
hogyan szerettél volna valamiféle iro-
dalmi közeget a baráti körödből, ez
meglett azóta, de ha jól érzékelem,
eközben ragaszkodsz azért a saját,
polgári életedhez is.**

Íróként igen magányos voltam, és vonzott, amit úgy képzeltem, hogy ülnek a Hadikban az írók. Szeretek művészek, írók, költők körében lenni, de közben azt is érzem, hogy ez szinte semmilyen hatással nincsen az alkotói pályámra, a konkrét munkára. Miközben sokan vannak, akik hatással vannak, de nem személyesen, hanem a műveiken keresztül. Egyszer készült velem ebben a témában interjú, és voltam egyszer, mint az íróakadémián

végzett fiatal egy nyilvános beszélgetésen. Az íróakadémián belül is volt ilyen gondolat, hogy alakuljon társaság, lépjünk fel generációként, működjünk együtt. Nos, ebben én nem éreztem olyan jól magam, nem táplálkoztam belőle, mint író. Az, hogy vannak személyes viszonyok, az nem ugyanaz, mint ha lenne tíz, húsz vagy még több fős szakmai társaság. Utóbbiak nem komfortosak nekem. Erre is tudok futballmetaforát: az van, hogy én már valószínűleg sosem focizhatok többé nagypályán, kispályán is csak óvatosan, és ez egyelőre elképzelhetetlen számomra, mert a foci az életem része. Ugyanakkor mindig volt valami, amit utáltam a fociban, és ez most tőlem egy meglepően már-már antifocista nyilatkozat lesz, de elmondom, hogy amikor az ember készül, darál az edzéseken, előző este úgy fekszik le, úgy kel fel aznap, mindent megtesz a meccsen és esetleg még gólt is rúg, de aztán a balhátvéd elszúrja a meccset, az rettenetes. Nem volt könnyű sosem túllendülni azon, hogy amit csinálok, az ilyen egyéb hatásokon is múlik. És nagyon élvezem, hogy az irodalomban ez nem így van. Sok mindenben múlik, múlhat az irodalmi érvényesülés, de a szöveg minősége leginkább rajtam múlik, és ha még másokon is, az is

az én választásom. Ilyen értelemben soha nem hiányzott, hogy csapatban játszom az irodalmat. Mindig szívesen találkozom pályatársakkal, de a műhelykultúrát annyira nem hiányolom, megoldom szűkebb körben. Aztán lehet, hogy ezen még gondolkodnom kellene, hogy ez így mennyire jó, de most ezt érzem.

Ellenvetek két dologgal is. Például azzal, hogy már neked is van mentoráltad, a már említett Agóts Mátyás például, aki még középiskolás és te fedezted fel.

Igazad van, de nekem is, mert valóban műhelyezünk, de ez sem egy nagy kör, és ráadásul igazán személyes a kapcsolat. Egy nagyobb társasággal dolgoztunk, de csak vele alakult ki ez a munkakapcsolat. Ez nem a többiek ellen szól, de szűkebb körben, úgy látszik, jobban működöm. Ráadásul nekem az rossz tulajdonságom, hogy ha sokan vannak, elkezdek kifelé játszani, a közönségnek, ha kevesen, netán ketten vagyunk, sokkal mélyebben figyelek, koncentrálok. De, ami a lényeg például az ő esetében, hogy elképesztően tehetséges, ami megragadó. Nem céлом idősebb pályatársnak lenni, de azt éreztem vele kapcsolatban, hogy ha valaha csi-

nálnék ilyesmit, akkor itt a lehetőség. Annak külön örültem, hogy a Pannon Tükörnél jelent meg először.

Amikor először beszéltél róla, emlékszem, milyen lelkes voltál, aztán véletlenül épp volt nálad kinyomtatva tőle szöveg. Szóval büszke tanár lettél a komisz diákból és persze szó sincs arról, hogy kerülnéd az irodalmi társaságot. A másik cáfolatom, és most visszakanyarodok a beszélgetés elejére, ahol a dalokról, előadásról beszéltünk. Tehát, hogy mostanában nem csak költőként, hanem előadóként is megjelenysz a nyilvánosságban.

Igazad van, úgy látszik szükségem van erre is. Irodalmi működésemet túlzás küldetésnek nevezni, bár magamban titokban néha gondolok ilyesmit, a dalírást, fellépést meg készítésnek nevezném inkább. Régen is volt, hogy Feri barátommal, aki könnyűzenész, én, aki írással foglalkozom elsődlegesen, összerakunk valamit abban a műfajban, amit a Cseh-Bereményi páros vagy a Domonkos Domi István művelt. Dalokat szerzünk, előadunk. Kiáll egy ember, szól a gitárja és prezentál egy világot.

Ennek az intimitása, hősiessége meg a bája fogva tart. Szóba került már a Cseh Tamás-dal, a Meztelen ember. Nagyon szép hasonlat az egész emberi létezésre, hogy egy ember énekel a színpadon. Egyedül nem nagyon merném csinálni, de szerencsére nem is kell, mert van benne társam. És a dalok, amiket nem tudatosan írok, amik gyülekeznek csak és jó őket megmutatni, jó visszajelzéseket kapnak. És ez jó. Amikor eljártsszuk, mondjuk tíz embernek a dalokat, és van olyan reakció, hogy tetszik, szeretik, az jó érzés, költőnek, írónak ritkán van része ilyen pillanatban. Temesi Ferenc mondta valahol viccesen, hogy elrontotta az életét, mert nem beatzenész lett, de van ebben igazi fájdalom. Én nem lettem közép-csatár, költő vagyok. Stimulál, hogy a művészetnek a metafizikussága meg egyéb fontos dolgai mellett akkor van értelme, ha emberekhez szól, megváltoztatja az életet. Akkor van értelme, ha betalál. Jogos ellenvetés, hogy például szegény Radnóti mit érezhetett, gondolhatott, mikor azokat a csodálatos verseket írta, hogy az kihez fog eljutni, de az nem egy hétköznapi helyzet volt. A hétköznapi helyzet az, hogy én szeretnék eljutni az emberekhez.